

коллизионную норму о брачном договоре для придания правоотношениям супругов правовой определенности. В качестве генеральной коллизионной привязки целесообразно закрепить автономию воли сторон брачного договора, ограниченную правом страны общего места жительства супругов (лиц, вступающих в брак), правом страны гражданства или места жительства одного из супругов (лиц, вступающих в брак). В качестве субсидиарных формул прикрепления представляется необходимым установить иерархию коллизионных привязок: право страны общего места жительства супругов (лиц, вступающих в брак); право страны общего гражданства супругов (лиц, вступающих в брак; привязка не применяется, если супруги (лица, вступающие в брак) имеют более одного общего гражданства); право наиболее тесной связи.

Список использованных источников

1. Кодекс Республики Беларусь о браке и семье: Закон Респ. Беларусь, 9 июля 1999 г., № 278-3; в ред. Закона Респ. Беларусь от 17.07.2018 г. Нац. правовой интернет-портал Респ. Беларусь. 31.07.2018. 2/2573. URL: <http://www.pravo.by/document/?guid=3961&p0=НК9900278> (дата обращения: 12.12.2019).
2. Гражданский кодекс Республики Беларусь от 7 декабря 1998 г. № 218- принят Палатой представителей 28 окт. 1998 г.: одобрен Советом Республики 19 нояб. 1998 г.: в ред. Закона Респ. Беларусь от 17.07.2018 г. № 135-З. Нац. правовой интернет-портал Республики Беларусь. 31.07.2018. 2/2573. URL: <http://pravo.by/document/?guid=3871&p0=hk9800218> (дата обращения: 12.12.2019).
3. Басальга И. С. Коллизионное регулирование брачного договора. *Журнал международного права и международных отношений*. 2015. № 2. С. 18–25.

Локишина Елена Игорівна,

доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України

ПРАВОВІ ОРІЄНТИРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТИ: ВІХИ РОЗБУДОВИ

Розкрито, що європейська інтеграція освіти живить своє коріння ідеями спільної європейської ідентичності на засадах культурного співробітництва, що проголошена у 50-х роках ХХ ст. Європейською культурною конвенцією Ради Європи (1954 р.). У документі європейська ідентичність розглядалася крізь призму історико-культурної спадщини держав-націй, а на освіту покладалася місія формування нового європейського суспільства [1].

Констатовано, що розбудова правового поля для функціонування системи професійної підготовки кадрів стартує з моменту заснування

Європейської спільноти з вугілля та сталі (ЄСВС) (1951 р.). Згідно зі статтею 128 Римського договору (1957 р.) Європейська Комісія отримує право встановлювати загальні принципи імплементації спільної політики у галузі професійної підготовки кадрів для гармонізації розвитку національних економік держав-членів та спільного ринку. У 1963 р. Рішенням Ради 63/226 було затверджено Спільну політику професійної підготовки кадрів, яка визначила десять базових принципів гармонізації відповідних національних політик [3, с. 344–345].

З метою реалізації проголошених ініціатив Резолюцією Ради ЄЕС від 10 лютого 1975 р. № 337/75 створено Європейський центр розвитку професійної підготовки – Cedefop (Centre Européen pour le Développement de la Formation Professionnelle) для забезпечення наукової і технічної підтримки системи професійної підготовки кадрів у Спільноті.

Важливою сходинкою на шляху європейської інтеграції освіти стає започаткування практики збирання інформації з освітньої проблематики – у 1980 р. розпочинає роботу Європейська освітня інформаційна мережа – Eurydice (European Education Information Network), перетворивши з цього часу порівняння статистичних даних та успішних практик на невід’ємний компонент розроблення політики в галузі освіти та професійної підготовки на теренах Спільноти.

З 1985 р. до взаємообміну інформацією і статистикою додається обмін людськими ресурсами – розпочато епоху програм: EUROTECNET (1985 р.), COMETT (1986 р.), ERASMUS (1987 р.), PETRA (1987 р.), Youth For Europe (1988 р.), LINGUA (1989 р.), FORCE (1990 р.), TEMPUS (1990 р.), SOCRATES (1994 р.) тощо.

Обґрунтовано, що Маастрихтська угода 1992 р. (Договір про ЄС) стала наступною віхою на шляху розбудови правового поля європейської інтеграції освіти. Статтею 127 Договору принцип гармонізації національних політик з професійної підготовки кадрів замінено на принцип субсидіарності, що законодавчо закріпило позиції ЄС з розроблення політики цієї галузі [5].

Також згідно з Договором про ЄС Брюссель отримав правову компетенцію у галузі освіти – остання вперше була визнана сферою інтересів ЄС. У статті 126 визначено, що ЄС сприяє розвитку якісної освіти шляхом заохочення співпраці між державами-членами та, за необхідності, підтримуючи та доповнюючи їх дії, повністю поважаючи відповідальність держав-членів за зміст та організацію систем освіти, їх культурно-мовну диверсифікацію. Правову компетенцію

передусім сфокусовано на європейський вимір в освіті, мобільність студентів і викладачів, обмін інформацією, розвиток дистанційної освіти, а також програми обміну для молоді.

Фундаментальною ідеєю європейської інтеграції в освіті у XXI ст. є досягнення стратегічних цілей з формування в Європі найбільш динамічної знанневоорієнтованої економіки у світі, яка забезпечує економічне зростання, створення більшого числа привабливих робочих місць і соціальну злагоду (Лісабонський порядок денний, 2000 р.). За нових умов принцип субсидіарності, відповідно до якого Брюссель підтримував та доповнював окремі аспекти освітніх політик держав-членів, замінено на відкритий метод координації. Останній передбачає поступову уніфікацію державами-членами національних освітніх політик шляхом встановлення спільних цілей, термінів їх досягнення, запровадження інструментів для вимірювання успіхів в їхній реалізації (індикаторів, стандартів) з метою подолання фрагментарності освітніх систем у рамках освіти впродовж життя. Це втілюється у життя через реалізацію стратегій розвитку освіти у державах-членах «Європа 2010» (2001 р.), «Європа 2020» (2009 р.), рамкових документів «Болонська декларація» (1999 р.), «Копенгагенська декларація» (2002 р.), «флагманських програм «Еразмус +», «Горизонт 2020» тощо.

Список використаних джерел

1. Європейська і світова інтеграція в галузі освіти – шлях до підвищення якості: Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні. / за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка, 2016. С. 164–173.
2. Локшина О. Європеїзація освіти в Україні. Емпіричні дослідження для реформування освіти в Україні: зб. матеріалів I Міжнар. наук. конф. Української асоціації дослідників освіти. Київ – Дрогобич: Трек-ЛТД, 2017. С. 98–101.
3. Brine J. The Boundaries of Competency within Lisbon and Bologna: the short-cycle/foundation learner. *European Educational Research Journal*. 2008. Volume 7. Number 3. P. 344–357. URL: <http://dx.doi.org/10.2304/eej.2008.7.3.344>. (дата звернення: 12.03.2020).
4. European Integration: A Dictionary of Contemporary World History (5 ed.). London: Oxford University Press, Published online: 2019.
5. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union 2012/C 326/01. OJ C 326, 26.10.2012. P. 13–390.